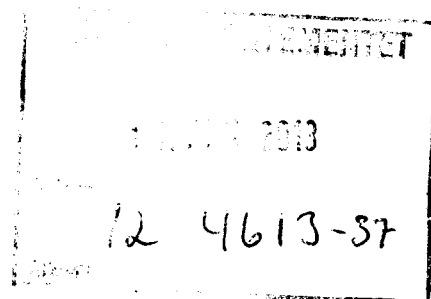

DET KONGELIGE
KUNNSKAPSDEPARTEMENT

Finansdepartementet
Postboks 8008 Dep
0030 OSLO

Deres ref
12/4613

Vår ref
13/99

Dato
09.04.13

Krav til årsrapport og årsregnskap for statlige virksomheter - Hørings svar

Det vises til brev av 19. desember 2012 med forslag til nye krav til årsregnskap og årsrapport.

Generelt

Kunnskapsdepartementet er generelt positive til forslaget om å etablere en felles struktur for årsrapportering. Det er viktig at kravene er generelle og overordnede nok til å kunne tilpasses den enkelte virksomhets størrelse, kompleksitet og egenart, samtidig som de må være konkrete nok til å nå målene med standardiseringen som er oppgitt på side 1 i høringsnotatet (*legge bedre til rette for strategisk styring, forenkle arbeidet med utarbeiding av årsrapportene, gjøre innholdet lettere tilgjengelig for brukerne, og gi bedre grunnlag for sammenlikninger over år og på tvers av statlige virksomheter*). Klarer man å balansere disse hensynene vil det i liten grad være behov for å gi unntak fra innholdet i forslaget.

Forslaget støtter opp om den praksis Kunnskapsdepartementet har anvendt overfor en rekke av sine virksomheter på universitets- og høyskoleområdet samt for Utdanningsdirektoratet de seneste år.

Departementet er av den oppfatning at innholdet til punktene I til VI i høringsforslaget inneholder forholdsvis detaljert opplytning av forhold som bør tas med i årsrapporten. Kunnskapsdepartementet mener dette ikke bør fremstilles som absolutte og obligatoriske krav til hva som minimum skal med være med i rapporteringen av hensyn til fleksibilitet og for å unngå at dette blir nye revisjonskriterier. Alternativt bør kravene være såpass overordnede at de kan tilpasses virksomhetens egenart uten for store vanskeligheter.

Høringsspørsmål:

1) *Er det ønskelig å etablere overordnede krav til innhold, struktur og publisering av årsrapporter fra statlige virksomheter?*

Kunnskapsdepartementet har allerede i dag etablert konkrete krav til innhold, struktur og publisering av årsrapporter for universitets- og høyskolesektoren (UH-sektoren).

Det vil være formålstjenlig og til hjelp for mange virksomheter at det etableres en mal der man lister opp overordnede krav til struktur og publisering, men kravene må være så generelle at de kan tilpasses virksomhetenes størrelse, kompleksitet og egenart.

Rapporteringskrav vil for øvrig påvirke utformingen av tildelingsbrevene fordi de må ses i sammenheng.

2) *Bør det være krav om å publisere tildelingsbrev, årsrapporter og årsregnskap for statlige virksomheter?*

Departementet har allerede krav om publisering for mange virksomheter (UH-sektoren) på Database for statistikk om høyere utdanning (DBH) sine nettsider. Vi mener at publisering av tildelingsbrev, årsrapporter og årsregnskap vil bidra til åpenhet i forvaltningen slik at sentrale dokumenter kan gjøres lettere tilgjengelig for allmennheten. Departementet støtter derfor dette forslaget.

3) *Er det en hensiktsmessig løsning at informasjon som unntas offentlighet tas inn i vedlegg til årsrapporten?*

Kunnskapsdepartementet mener det viktigste er at årsrapporten publiseres og bør derfor ikke inneholde informasjon som må unntas offentligheten. For virksomheter der det vil være behov for å formidle denne typen informasjon må det tas på annen måte. Vi mener det bør være åpent for fleksibilitet på dette punktet slik at det kan velges om informasjonen gis i vedlegg eller på annen måte utenfor årsrapportens hoveddel.

4) *Bør frist for oversendelse av årsrapport med årsregnskap være 1. mars eller 15. mars?*

Departementet har allerede satt 15. mars som frist for UH-sektorens rapport og planer, og mener at denne fristen bør videreføres for de virksomhetene. Norges forskningsråd leverer sin ordinære årsrapport 1. mai. Men for andre virksomheter i vår sektor vil det trolig ikke være problematisk å sette fristen til 1. mars. Departementet foreslår at fristen tilpasses departementets behov slik at datoen gjøres valgfri.

5) Hvilken hjelp og veiledning har din virksomhet behov for som følge av de nye kravene til årsrapport og årsregnskap?

Departementet mener det kan være behov for opplæring/veiledning til det foreslåtte opplegget og vil avhengig av tilbudet fra FIN/DFØ vurdere å utarbeide en sektorspesifikk veiledning. Generelt vil tilbud om veiledning trolig medføre raskere og bedre etterlevelse av nye krav til årsrapportering og årsregnskaper. For noen virksomheter kan det være behov for en generell opplæring i bruken av noter til regnskapet.

6) Bør det fastsettes en maksimumsgrense for antall sider for årsrapport (eksklusive vedlegg)?

Departementet mener at ikke det bør settes maksimumsgrense for antall sider i årsrapporten. Med en slik grense kan man risikere at relevant informasjon flyttes til vedlegg. Virksomhetene bør få tilpasse lengden etter eget behov.

Vi foreslår i stedet at det gis konkrete anbefalinger om lengden på årsrapporten for å bidra til at rapporteringen ikke blir for omfangsrik.

7) Vil forslaget til struktur på årsrapportene gi et mer strategisk styringsgrunnlag for departementet?

Departementet mener at et felles mønster på årsrapport og årsregnskap vil være en fordel både for departement og underliggende virksomhet. Det vil trolig føre til en forbedring av virksomhetens rapportering som igjen gir overordnet myndighet et bedre grunnlag for å analysere data på tvers av virksomheter og sektorer.

Kunnskapsdepartementet har allerede utviklet løsninger for sektoranalyse innenfor universitets- og høyskolesektoren basert på særskilt rapportering av gunndata i DBH. Disse virksomhetene vil ikke oppleve at forslaget medfører store endringer i rapporteringskrav.

Dersom forslaget til struktur på årsrapportene får frem institusjonenes egne vurderinger og analyser på en bedre måte enn i dag, vil det gi departementet et bedre strategisk styringsgrunnlag. Men det fordrer at virksomhetene finner en god balanse i rapporteringen der mål- og resultatstyringsprinsippene blir tydelige.

8) Bør det være anledning til å gjøre unntak fra kravet til inndeling av årsrapporten i punktene I til V for virksomheter som allerede har etablerte og godt innarbeidede årsrapporter?

Departementet mener at det er viktig å skape en fleksibilitet og balanse mellom punktene I til VI for å få frem en god struktur på årsrapport og årsregnskap som

avspeiler virksomhetens størrelse, kompleksitet og egenart. Det er viktig at ikke alt må omtales detaljert; jf. merknaden ovenfor.

Men samtidig er det viktig med et felles mønster slik at departementet kan analysere data på et overordnet nivå. Skal det innvilges unntak bør være svært gode grunner som taler for unntak, og innarbeidede eksisterende rutiner er ikke god nok grunn.

9) Er det naturlig at virksomhetslederssignatur knyttes direkte til punkt I Leders beretning, eller bør signaturen først plasseres etter punktene I-V?

Departementet mener at det er viktig er å understreke at virksomhetsleder/styret er ansvarlig for hele rapporten, uavhengig av hvor signaturen settes. I virksomheter med styret er det viktig at hele styret står bak årsrapporten enten gjennom delegasjon eller ved at alle signerer hele årsrapporten fordi det er et viktig prinsipp i fordelingen av ansvar.

10) Dagens regelverk forutsetter at årsrapporten skal være i henhold til krav i tildelingsbrevet. I høringsutkastet åpnes det for at virksomheten i tillegg kan ta opp forhold som ikke er nevnt i tildelingsbrevet, men som vurderes som viktige. Er dette en hensiktsmessig utvidelse av innholdet i årsrapporten?

Årsrapporten har det formål at virksomhetene skal rapportere om aktiviteter og resultater. Det vil i denne sammenheng være naturlig og trolig nødvendig å forklare årsaker til avvik, ekstraordinære situasjoner og aktiviteter osv. Departementet mener derfor at det kan åpnes for å ta opp andre forhold som ikke er nevnt i tildelingsbrevet, men det må vurderes som viktig for den strategiske styringen av virksomheten. Dette vil også gi den enkelte institusjon mulighet til å dokumentere sin egenart.

11) I dag inneholder tildelingsbrev ofte oppdrag og rapporteringspunkter som ikke er av strategisk betydning for virksomheten. I høringsutkastet anbefales det å ta slik rapportering inn i vedlegg. Formålet med dette er å opprettholde det strategiske nivået på rapportering. Er det hensiktsmessig å skille mellom strategisk rapportering og annen rapportering?

Tildelingsbrevene skal i utgangspunktet ligge på et strategisk nivå, og departementet mener derfor at årsrapporten bør gi en samlet rapportering på kravene i tildelingsbrevet. Hvis man skiller noe rapportering ut i vedlegg, kan det være vanskelig å se sammenhengen mellom ulike deler av oppdraget til virksomheten fordi det ofte kan være en direkte sammenheng mellom f.eks. rapportering på aktivitetskrav og den strategiske rapporteringen.

Departementet er oppmerksom på at det kan være behov for særskilt rapportering på enkeltområder fra noen virksomheter, og i disse tilfellene kan det være hensiktsmessig å gjøre slik rapportering i vedlegg.

12) Gir anbefalingene til innhold under punkt III Årets aktiviteter og resultat en rimelig balanse mellom behovet for detaljering og et ønske om begrenset omfang på

rapporten?

Departementet mener at det er viktig å finne et mønster på årsrapport og årsregnskap som skal avveie behovene for både departement og underliggende virksomhet. Det kan bli krevende og omfattende for så vel store som små virksomheter å redegjøre for ressursbruken på en tilfredsstillende måte, jf. også høringsuttalelsene fra flere av departementets underliggende virksomheter. Helheten i rapporteringen kan komme i bakgrunnen fordi virksomhetene ønsker å gi overordnet myndighet en grundig beskrivelse for å dokumentere at de drives effektiv.

Departementet legger imidlertid til grunn at den enkelte virksomhet med FINs forslag kan rapportere om forhold som er nødvendige for å belyse resultater og måloppnåelse og reflektere over utviklingen i hovedkostnadsartene. Dette kan gi en indikasjon på om man har en effektiv utnyttelse av ressursene sett i forhold til de fastsatte resultatmål. Etter vår vurdering vil FINs forslag til krav balansere hensynet til korthet og informasjonsbehov i årsrapportene.

13) Er det andre forhold vedrørende styring og kontroll i virksomheten som bør inngå i den årlige tilstandsrapporteringen i årsrapporten?

Det kan bli krevende og omfattende for så vel store som små virksomheter å redegjøre for alle punktene på en (kort) tilfredsstillende måte. Virksomhetene bør gi en overordnet redegjørelse til departementet uten for mange detaljer. Dette bør vektlegges i det videre arbeidet med regelverket. Virksomhetene kan gi detaljert informasjon om styring, resurser og kontroll også i øvrig etatsstyringsdialog.

Departementet mener for øvrig at det bør rapporteres kort og overordnet om risiko-vurderinger, relevante forhold i det siste års internkontroll-arbeid, forvaltning av infrastruktur og eierinteresser for de virksomhetene hvor dette er relevant.

14) Bør vurderingene av fremtidsutsikter også inneholde en konkret vurdering av hvordan virksomhetens nåværende strategiplan vil bli påvirket, selv om dette er virksomhetens og ikke departementets plan?

Departementet mener at årsrapporten kan inneholde vurderinger av virksomhetens fremtidsutsikter / flerårig planlegging. En slik vurdering kan inneholde konkrete betraktninger rundt hvordan virksomhetens nåværende strategiplan vil bli påvirket av endringer i rammevilkår og rammebetingelsene fra omgivelsene. Vurderinger av hvordan virksomheten planlegger i et flerårig perspektiv vil naturlig inngå i rapportering på mål og målstruktur.

Generelt bør virksomhetens strategiske planer drøftes i styringsdialogen mellom departement og underliggende virksomhet.

15) I mange deler av staten er det utarbeidet langtidsplaner eller strategier for egen

sektor (eksempelvis Nasjonal transportplan — NTP). Hva bør være forholdet mellom punkt V i årsrapporten og slike langtidsplaner?

Stortingsmeldingene er normalt sektorens langtidsplaner. Det er interessant å få virksomhetenes vurderinger av mål og måloppnåelse på sektornivå. Det er naturlig at departementet omtaler så vel langtidsplaner og strategier (nevnt ovenfor) og knytter mål til slike planer og strategier i tildelingsbrevet.

16) Er forslaget til innhold i ledelseskomentarene til årsregnskapet hensiktsmessig?

Departementet mener at mal for ledelseskomentarer for virksomheter fra DFØ som følger SRS er hensiktsmessig utformet. Malen brukes i dag av en rekke virksomheter.

Men malen fra DFØ kan kanskje bli for omfattende. Det bør derfor vurderes om det skal utarbeides en mal for ledelseskomentarer som stiller færre krav til innhold. Det vil sikre at alle virksomheter kommenterer det som er ønskelig.

17) Er forslaget til oppstilling av årsregnskapet hensiktsmessig (bevilgningsoppstilling og virksomhetsregnskap)?

Departementet legger til grunn at virksomheter som fører sine regnskaper etter SRS-standarden fortsatt presenterer sine regnskaper i samsvar med disse standardene.

Kunnskapsdepartementet mener at en bevilgningsoppstilling for bruttobudsjetterte virksomheter bør inngå som en obligatorisk del av årsregnskapet. I og med at det ikke foreligger forslag til oppstilling for virksomheter som har unntak fra bruttoprinsippet, anbefaler departementet at bevilgningsoppstillingen for nettobudsjetterte virksomheter baseres på oppstillingen i tabell 1 i de standardiserte nøkkeltallene og en spesifisering av virksomhets beholdninger slik man ikke utvider dagens rapportering fra nettobudsjetterte virksomheter. Det vises til vedlagte forslag om flere anbefalinger for nettobudsjetterte virksomheter.

18) Gir oppstillingene relevant informasjon til regnskapsbrukerne (departement og andre målgrupper)?

Departementet legger til grunn at virksomheter som fører sine regnskaper etter SRS-standarden fortsatt presenterer sine regnskap i samsvar med disse standardene. Kunnskapsdepartementet mener som nevnt ovenfor at en bevilgningsoppstilling for bruttobudsjetterte virksomheter bør inngå som en obligatorisk del av årsregnskapet og mener det vil gi relevant informasjon for alle brukere.

Det er viktig at oppstillingen tar hensyn til at departementene skal bruke rapporten i sin videre rapportering til statsregnskapet, jf. svar på spørsmål 20 om årsregnskap.

19) Er oppstillingene fleksible nok med hensyn til virksomhetens egenart?

Departementet mener at oppstillingen er fleksibel nok for vår sektor. Departementet vil igjen understreke at man legger til grunn at virksomheter som fører sine regnskaper etter SRS-standarden fortsatt presenterer sine regnskap i samsvar med disse standardene.

20) Har dere konkrete forslag omforbedringer til

- * Sammenhengen mellom bevilgningsoppstillingen og virksomhetsregnskapet?
- * Leservennlighet?
- * Omfang (bør noe leggestil eller tas ut)?
- * Andre forhold ved oppstillingene?

Departementet legger til grunn at virksomheter som fører sine regnskaper etter SRS-standarden fortsatt presenterer sine regnskaper i samsvar med disse standardene.

- a) Se svar på tidligere spørsmål
- b) Ingen kommentarer
- c) Viser til departementets generelle kommentarer i innledningen
- d) Andre forhold ved oppstillingene:

Det er behov for å understreke at kravet om at årsregnskap skal legges ved årsrapporten ikke er til hinder for at departementene kan ha krav om å motta årsregnskapet i et eget dokument på et tidligere tidspunkt.

Departementet foreslår videre at oppstillingene testes på et utvalg virksomheter (piloter) før evt. obligatorisk innføring.

Kunnskapsdepartementet legger ved uttalelsene fra underliggende virksomheter samt et sammendrag av høringsuttalelsene fra UH-sektoren.

Med hilsen

Karl Georg Øhrn (e.f.)
Avdelingsdirektør

Per Brander
seniorrådgiver